

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія медіа*досліджень*
Змістовий модуль: Медіааналітика

для студентів

спеціальності 061 «Журналістика»
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 061.00.04 «Медіакомунікації»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2163/2020
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 2020р.

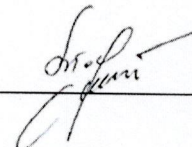
Київ – 2020

Розробники: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «9» вересня 2020 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) В.О. Гандзюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____

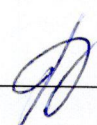
_____ . _____ 20 _____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) (Н.І. Зражевська)

Робочу програму перевірено

_____ . _____ 20 _____ р.

Заступник директора Інституту журналістики (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20____/20____ н.р. _____ (_____), “____” _____ 20____ р., протокол № _____
на 20____/20____ н.р. _____ (_____), “____” _____ 20____ р., протокол № _____
на 20____/20____ н.р. _____ (_____), “____” _____ 20____ р., протокол № _____
на 20____/20____ н.р. _____ (_____), “____” _____ 20____ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Методологія медіадосліджень Змістовий модуль: Медіааналітика	
	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Курс	5
Семестр	9
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі	60
аудиторні	8
модульний контроль	
семестровий контроль	
самостійна робота	52
форма семестрового контролю	іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Медіааналітика» покликаний формувати теоретичну базу магістра з журналістики і медіакомунікацій, тому **метою** його вивчення є ознайомити студентів із основними тенденціями сучасної масмедійної сфери та перспективами і напрямками її розвитку; підготувати їх до швидкої адаптації в умовах змін і розвитку технічно-технологічних основ журналістської діяльності, підвищення вимог до професійних знань, умінь і навичок; сформувати вміння поєднувати непорушні журналістські стандарти з новими умовами і формами праці; засвоїти знання, уміння і навички роботи в нових мас-медіа; навчити його застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності.

Головне **завдання** курсу полягає в тому, щоби сформувати вміння аналізувати сучасний стан і перспективи масмедійної галузі, оволодівати необхідними вміннями й навичками для успішної професійної діяльності в майбутньому.

Завданнями курсу є :

визначити перспективи розвитку журналістики, різних форм і способів медійної діяльності, видів ОМІ;

- зосередити увагу на основних аспектах творчої, редакційно-організаційної, техніко-технологічної, комунікативної підготовки журналіста у світлі вимог до майбутньої професійної діяльності;

- підготувати студентів до діяльності в нових і змінних умовах;

- сприяти засвоєнню основних положень курсу, вивчення загальних і специфічних закономірностей, які діють у журналістській науці;

- формувати навички й уміння сучасного й універсального журналіста-професіонала.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу “**Медіааналітика**” студент знатиме :

- основні шляхи розвитку інформаційної, аналітичної журналістики і журналістики поглядів;
- особливості основних змін, перспектив, загальних і специфічних закономірностей, які діють у пресі, на радіо і телебаченні, в інтернет-журналістиці;
- нові види, форми і способи журналістської діяльності;
- шляхи розвитку і самовдосконалення журналіста у світлі вимог, які ставляться змінами в масмедійній сфері, вітчизняній і світовій.

Студент умітиме:

- адаптуватися до утвердження принципів об’єктивності й неупередженості у професійній діяльності;
- аналізувати складні явища суспільного життя і доносити результати аналізу в доступній формі до загалу, вміти формувати власну, яскраву й аргументовану, позицію;
- використовувати нові форми і способи журналістської діяльності;
- формувати нові знання, вміння і навички відповідно до сучасних і майбутніх вимог медійної сфери;
- широко використовувати в роботі новітній журналістській інструментарій.

У результаті вивчення курсу студенти набувають такі **компетенції**:

фахові:

- журналістські;

загальні:

- аналітичні;
- комунікативні;
- психологічні;
- самоосвітні.

Вивчення курсу формує у студентів такі компетентності: **ФК-1 – Розуміти роль журналістики в суспільстві.** Здатність розуміти особливості суспільних процесів; мати знання з правових та етичних засад журналістики; володіти процесами журналістської діяльності; визначати роль медіаструктур у формуванні сучасного комунікаційного простору, виявляти небезпеки певних комунікаційних впливів для особистості, соціальної групи, країни; **ФК-6 – Подавати інформацію у відповідній журналістській формі.** Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; вміння поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій; розробляти ідеї та технології створення конвергентного інформаційного продукту на основі сучасних технологій; **ФК-7 – Нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності).** Мати чітке уявлення про якість журналістського матеріалу; здатність до критичної оцінки власної роботи; здатність до сприйняття конструктивної критики власної роботи; здатність нести відповідальність рішення прийняті в ході журналістської діяльності; здатність нести відповідальність за результат журналістської діяльності (медіавпливи).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.2. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль І. Журналістика як системне явище						
Тема 1. Інформаційна, аналітична журналістика і журналістика поглядів. Інфотейнмент	14	2	2			10
Разом	14	2	2			10
Змістовий модуль ІІ. Перспективи мас-медіа і стратегії їх реалізації						
Тема 2. Традиційні й нові види ОМІ, їх перспективи	17		2			15
Тема 3. Нові види комунікативних стратегій	20					20
Тема 4. Форми, прийоми, засоби підвищення оперативності, об'єктивності й інтерактивності	9	2				7
Разом	46	2	2			42
Усього	60	4	4			52

--	--	--	--	--	--	--	--

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

ЖУРНАЛІСТИКА ЯК СИСТЕМНЕ ЯВИЩЕ

**Лекція 1. Інформаційна, аналітична журналістика і журналістика поглядів.
Інфотейнмент – 4 год.**

Протистояння «серйозної» журналістики й інфотейнменту. Черговий виток боротьби за об'єктивність інформаційної журналістики. Інформаційні війни. «Гібридна» журналістика. Розширення мережі інформджерел і потоків та потреба їх упорядкування. Зростання ролі аналітичної журналістики. Журналістика поглядів. Роль інтернету в її утвердженні.

Література основна: 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

Семінар 1. Підготовка інформаційних матеріалів на задану тему (бюджет, доходи і видатки) – 2 год.

Література основна: 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ПЕРСПЕКТИВИ МАС-МЕДІА І СТРАТЕГІЇ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Семінар 2. Уміння формувати оригінальні погляди на актуальні проблеми – 2 год.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

Лекція 2. Форми, прийоми, засоби підвищення оперативності, об'єктивності й інтерактивності – 2 год.

Наближення журналістики до онлайнної передачі інформації. Оперативність як наслідок професійності журналіста. Залучення реципієнта до активної «співпраці». Усебічне й обмежене інформування. Об'єктивність і маніпулювання.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів	Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	3	15
Разом:			17		27
Максимальна кількість			44		

балів	
Розрахунок коефіцієнта	60/44=1,36

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема 1. Інформаційна, аналітична журналістика і журналістика поглядів.

Інфотейнмент

1. Написати есе «Від журналістики в Україні до української журналістики».

Тема 2. Традиційні й нові види ОМІ, їх перспективи

1. Проаналізувати роль ЗМІ у перехідному періоді розвитку суспільства (На прикладі України або іншої держави).

Тема 3. Нові види комунікативних стратегій

1. Підготувати аргументи до тематичної дискусії «Свобода і відповідальність в журналістиці».

Тема 4. Форми, прийоми, засоби підвищення оперативності, об'єктивності й інтерактивності

1. Написати журналістські матеріали у інформаційному, аналітичному та художньо-публіцистичному стилях. Визначити – які це саме жанри.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;

- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів з модуля «Медіааналітика» відбувається у межах комплексного екзамену з дисципліни «Методологія медіадосліджень». Відповідно екзаменаційна оцінка складається з двох компонентів: блок «Медіааналітика» – 20 балів і блок «Візуалізація даних» – 20 балів.

Критерії оцінювання завдання з «Медіааналітика»:

- глибоке знання змісту праць видатних журналістикознавців;
- ґрунтовне знання термінологічного апарату і коректне його застосування;
- повнота і змістовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поясніть, у чому полягає дилема між прибутковістю і стандартами журналістики на сучасному етапі.
2. Поясніть, у чому полягає проблема інфотейнментизації журналістики.
3. Дайте визначення інфотейнменту в інформаційній і аналітичній журналістиці.
4. Поясніть, у чому полягає проблема орієнтації та «пересічного» чи «розумного» реципієнта.
5. Прокоментуйте упереджену й неупереджену суб'єктивність журналіста.

6. Прокоментуйте боротьбу за утвердження об'єктивності в сучасній журналістиці.

7. Поясніть співвідношення «старих» принципів журналістики і змін у медіасфері.

8. Поясніть взаємозв'язок олігархічного капіталу і засад редакційної політики ОМІ.

9. Прокоментуйте утвердження інформаційної журналістики у світі й Україні.

10. Прокоментуйте цілеспрямованість інформаційних потоків у сучасному світі.

11. Поясніть співвідношення створення інформаційних приводів, «івентів» і принципів об'єктивності журналістики.

12. Прокоментуйте розвиток інформаційної журналістики в умовах відтворення недійної пропаганди.

13. Дайте визначення інформаційним війнам.

14. Доведіть, що максимальна інформаційна прозорість у державі є найкращою запорукою відпирності в інформаційних війнах, довіри до влади, суспільної консолідації.

15. Поясніть взаємозв'язок інформаційних воєн та технічного й технологічного удосконалення засобів масового поширення інформації.

16. Прокоментуйте процес децентралізації масмедійної сфери.

17. Поясніть, у чому полягає відносність правдивості фактів, новин і утвердження постмодерністського світогляду в медійній сфері.

18. Поясніть, у чому полягає дезорієнтація реципієнта у потоках різноманітної та різноспрямованої інформації.

19. Поясніть, у чому полягає потреба унормування, ієрархізації новин, побудування причинно-наслідкових зв'язків, зменшення ентропії.

20. Доведіть, що аналітична журналістика і журналістика поглядів є формами унормування інформації для реципієнта.

21. Проаналізуйте перспективи аналітичної журналістики в упорядкуванні інформації для реципієнта.

22. Прокоментуйте вимогу універсалізації знань журналіста-аналітика з одночасним поглибленням знань у певній вузькій сфері.

23. Поясніть потребу журналіста наблизити «абстрактну» чи «далеку» новину до конкретної людини, до реципієнта конкретного ОМІ.

24. Поясніть взаємозв'язок між суб'єктивністю журналістського аналізу й потребою його якомога більшої настанови на об'єктивність.

25. Проаналізуйте потребу яскравих, неординарних, цікавих і незвичних поглядів на події, явища, людей (знакових і «пересічних»), суспільство, світ.

26. Доведіть, що блогосфера і соціальні мережі є формами утвердження журналістики поглядів.

27. Поясніть причини зростання популярності журналістики поглядів серед реципієнтів.

28. Проілюструйте абсорбування форм і особливостей публіцистичних жанрів у журналістиці поглядів.

29. Доведіть, що журналістика поглядів є неординарним і неупередженим поглядом та є формою маніпуляції.

30. Доведіть, що журналістика поглядів є формулюванням альтернатив, що здатні вирішувати проблеми окремих людей, їх спільнот, усього суспільства.

31. Назвіть етапи розвитку преси як протистояння з іншими медіями: газети і журнали, натиски з боку радіомовлення, телебачення, інтернет-журналістики.

32. Поясніть причини зменшення накладів і прибутків друкованих ОМІ на сучасному етапі.

33. Проаналізуйте сучасні й майбутні трансформації у друкованій журналістиці.

34. Поясніть причини появи газет і журналів із меншим колом «спеціалізованих» читачів-інтелектуалів, відданих своєму виданню і готових заплатити за нього більше.

35. Прокоментуйте рух преси до нових чи ігнорованих читацьких запитів.
36. Проаналізуйте радіо як тло до повсякденної діяльності, для якого досі немає (і не скоро буде) альтернативи.
37. Проаналізуйте проблеми невеликих рекламних надходжень у радіосферу.
38. Назвіть перспективи розвитку регіональних радіостанцій чи регіонального мовлення в межах «глобальних» радіостанцій.
39. Назвіть «вузькоаудиторні» формати.
40. Проаналізуйте проблеми підготовки спеціалізованого радіожурналіста і збереження стандартів традиційної журналістики.
41. Поясніть причини домінування телебачення в більшості країн світу, зокрема і в Україні.
42. Проаналізуйте велику роль телебачення для політичних кампаній, виборів тощо. Назвіть британську і скандинавську моделі.
43. Прокоментуйте найактивніший техніко-технологічний розвиток тележурналістики.
44. Поясніть причини зростання калейдоскопічності ТБ, збільшення маніпулятивного потенціалу.
45. Назвіть вимоги до оперативності репортера, його загального інтелектуального рівня, вміння прямоефірного спілкування, імпровізувати.
46. Назвіть авторські програми як форми журналістики поглядів.
47. Поясніть причини зростання ефірного інфотейнменту.
48. Прокоментуйте проблему дотримання вимог класичної журналістики в тележурналістиці.
49. Назвіть причини бурхливого розвитку інтернету у світі й в Україні.
50. Назвіть причини суттєвого зростання рекламних надходжень у інтернет-журналістику.
51. Назвіть традиційні переваги і недоліки інтернет-видань.

52. Проілюструйте прикладами інформаційні диверсії в інтернет-журналістиці.

53. Проілюструйте прикладами фейкові новини.

54. Назвіть причини хаотичності викладу інформації в інтернет-виданнях, спроби її унормувати.

55. Назвіть причини розсіювання уваги в інтернет-виданнях.

56. Назвіть причини невідповідності заголовків і змісту в інтернет-виданнях.

57. Назвіть вимоги до рівня підготовки інтернет-журналіста.

58. Прокоментуйте проблему «великих обсягів».

59. Проаналізуйте бурхливий розвиток нових видів мас-медіа.

60. Дайте визначення блогам.

61. Прокоментуйте спроби традиційних медіа залучити їх до своєї структури.

62. Доведіть, що соціальні мережі перебувають на межі міжособистісного спілкування і журналістики.

63. Доведіть, що блоги і соціальні мережі є «майданчиками» для дискусій.

64. Прокоментуйте думки Г.М. МакЛюен про вирішальну роль засобів комунікації в суспільному поступі.

65. Проаналізуйте бурхливий розвиток засобів масового комунікування.

66. Назвіть причини здешевлення виробництва і поширення інформпродукту.

67. Проаналізуйте розвиток засобів комунікації як передумову ліквідації змістового обмеження для ОМІ.

68. Прокоментуйте залучення наукових і технічних здобутків до їх пристосування в масмедійній сфері.

69. Доведіть, що різні форми поєднання «серйозної» журналістики й інфотейнменту є виявом загальної тенденції в сучасній гуманітаристиці.

70. Проаналізуйте велику роль залучення здобутків психології в ПР і рекламі, значно меншу, але потужну – в журналістській діяльності.

71. Назвіть нові формати в теле- і радіожурналістиці.

72. Назвіть вимоги до журналіста-професіонала і форми його підготовки.

Засвоєння професійних стандартів.

73. Назвіть техніко-технологічні вимоги до журналіста.

74. Прокоментуйте пошук нових ніш і форм діяльності з боку окремих медіа чи їх галузей.

75. Прокоментуйте пошук нових шляхів розвитку, залучення креативних менеджерів і журналістів.

76. Назвіть причини суттєвого розширення мережі фахових і «пересічних» інформаторів, джерел інформації.

77. Дайте визначення поняттю «громадська журналістика».

78. Назвіть нові медійні реалії, які змінюють етико-правові вимоги.

79. Проаналізуйте потреби правового й етичного урегулювання насамперед інтернет-сфери.

80. Прокоментуйте боротьба за достовірність інформації в нових медіа.

81. Проаналізуйте проблеми захисту інформаційного простору.

82. Проаналізуйте проблеми авторського права, зокрема у медійній сфері, його дотримання, покара за порушення.

83. Прокоментуйте втручання в особисте життя і висвітлення суспільно значимої інформації.

84. Назвіть причини перетворення журналістики в посередника у швидкій передачі інформації.

85. Проаналізуйте причини змішування актуальних і неактуальних, важливих і неважливих, корисних і несуттєвих новин.

86. Поясніть причини переорієнтації журналістів на нові форми і жанри діяльності, відхід від традиційних, їх забуття: втрати і здобутки.

87. Доведіть, що журналіст – ключова ланка у підвищенні інформаційної оперативності.

88. Проаналізуйте вміння продукувати різноманітні тексти, техніко-технологічна вправність, здатність дотримуватися попереднього сценарію й імпровізувати у прямому ефірі.

89. Прокоментуйте актуальність етичного кодексу журналіста у всіх ситуаціях.

90. Назвіть різноманітні форми інтерактиву в різних медіа.

91. Доведіть, що соціальні мережі є зорієтованими на інтерактивність медіа.

92. Назвіть різноманітні форми маніпулювання нібито прямими формами вислову думок реципієнтів у онлайн-спілкуванні (і не тільки) спілкуванні.

93. Проаналізуйте перспективи інтерактивності журналістики, їх різноспрямованість.

94. Проаналізуйте проблеми з розмежуванням інформації й коментарів, шляхи їх розв'язання.

95. Проаналізуйте розвиток форм фінансової, ідеологічної, моральної тощо залежності журналіста як спонука до маніпуляцій на користь «володаря», заради збільшення реципієнтів, популярності, слави.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
незадовільно	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 60 год., з них лекційних – 4 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 52 год.

Тиждень	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Журналістика як системне явище			Перспективи мас-медіа і стратегії їх реалізації		
Кількість балів за модуль	17 балів			27 балів		
Теми лекцій	Інформаційна, аналітична журналістика і журналістика поглядів. Інфотейнмент (1 б.)			Форми, прийоми, засоби підвищення оперативності, об'єктивності й інтерактивності (1 б.)		
Теми практичних занять	Підготовка інформаційних матеріалів на задану тему (бюджет, доходи і видатки) 10+1 б.			Уміння формувати оригінальні погляди на актуальні проблеми 10+1 б.		
Самостійна робота	Інформаційна, аналітична журналістика і журналістика поглядів. Інфотейнмент (5 б.)			Традиційні й нові види ОМІ, їх перспективи (5 б.)	Нові види комунікативних стратегій (5 б.)	Форми, прийоми, засоби підвищення оперативності, об'єктивності й інтерактивності (5 б.)
Підсумковий контроль	Іспит					

Рекомендовані джерела

Основні

1. Бухтатий О. Україна медійна: на порозі інформаційної революції : монографія / Олександр Бухтатий, Олександр Радченко, Гліб Головченко. – К. : Видавець СВС Панасенко, 2015. – 208 с.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004.
3. Вайшенберг З. Журналістика та медіа : довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен. – К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
4. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005.
5. Почепцов Г. Контроль над розумом / Георгій Почепцов. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. – 350 с.
6. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2016. – 504 с.
7. Приступенко Т. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності ЗМІ : навчальний посібник / Тетяна Приступенко. – К. : Інститут журналістики, 2004. – 375 с.
8. Шнайдер В. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / Вольф Шнайдер, Пауль-Йозеф Рауе. – К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. – 358 с.

Додаткові

1. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К., 1996.
2. Бойд Е. Ефірна журналістика: Технологія виробництва ефірних новин / Ендрю Бойд. – К. : Б.в., 2007. – 429 с.
3. Вільна преса. – Б.м. : Б.в., б.р. – 95 с.

4. Галлер М. Репортаж : навчальний посібник / Міхаель Галлер. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. – 348 с.
5. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підручник. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2004. – 190 с.
6. Економічна журналістика: Новації західної преси. – К. : Інститут масової інформації, 2006. – 119 с.
7. Етика і журналістика: Войріх, Дітер / Київський національний університет ім. Т.Шевченка. – К., 2000.
8. Європейські стандарти у галузі громадського мовлення. – К. : Інститут Медіа Права, 2005. – 210 с.
9. Журналістика в піарі та піар у журналістиці. – К. : Грамота, 2010. – 288 с.
10. Журналістика та медіа : довідник. – К. : Центр вільної преси; Академія української преси, 2011. – 529 с.
11. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни. – Том перший: НЛП ХХ століття / Всеволод Зеленін. – К. : Люта справа, 2015. – 384 с.
12. Іванов В. Стандарти новинної журналістики : навчальний посібник / Валерій Іванов. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007. – 72 с.
13. Іванов В. Аспекты массовой коммуникации. – Часть I: Информация и коммуникация : монография / Валерий Иванов. – К. : Центр Вільної Преси, 2009. – 190 с.
14. Іванов В. Аспекты массовой коммуникации. – Часть II: Массовая коммуникация : монография / Валерий Иванов. – К. : Центр Вільної Преси, 2009. – 109 с.
15. Інтернет в роботі журналіста. – К. : Інститут масової інформації, 2004. – 72 с.
16. Кузнецова О.Д. Засоби масової комунікації : посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів : ПАІС, 2005. – 200 с.

17. Куляс І. Ефективне виробництво теленовін: Стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів / Ігор Куляс, Олександр Макаренко. – К. : МГО «Інтерньюз Україна», 2006. – 120 с.
18. Лазутіна Г.В. Основи творчої діяльності журналіста: Учебник для вузів. – М.: Аспект Пресс, 2000.
19. Лизанчук В.В. Радіожурналістика: засади функціонування. Підручник. – Львів: ПАІС, 2000.
20. Новітні засоби масової інформації змінюють суспільство. – Т. 12. – Ч. 12. – 32 с.
21. Почапська О. Інформаційні жанри : навчально-методичний посібник / Оксана Почапська. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. – 103 с.
22. Прохоров Е. Журналістика и демократия. – М., 2004.
23. Публіцистика. Масова комунікація : медіа-енциклопедія. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007. – 780 с.
24. Радіожурналістика: учебник /Под ред А.А.Шереля. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 2000.
25. Репкова Т. *Новое время*: Как создать профессиональную газету в демократическом обществе / Татьяна Рипкова. – К. : IREX ПроМедиа/Украина, 2002. – 467 с.
26. Різун В. Основи журналістики у відповідях і заувагах / Володимир Різун. – К. : Б.в., 2004. – 79 с.
27. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Мітчел Стівенс. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 407 с.
28. Яковець А.В. Телевізійна журналістика : теорія і практика / А.В. Яковець. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.
29. Multimedia, kultura czytelnicza i dostęp do infotmacji. – Białystok : Uniwersytet w Białymstoku, 2001. – 187 s.